7/7673

T.C.
BAŞBAKANLIK
Dış Ticaret Müsteşarlığı

Sayı : B.02.1.DTM.0.04.10.01/ 17.08.05 39423
Konu : Yazılı soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 13 Temmuz 2005 tarihli ve 7673-12842/36626 sayılı yazıları.

Antalya Milletvekili Feridun Fikret Baloğlu'nun, yurt dışında müteahhitlik yapan Türk şirketlerine ilişkin, (7/7673) esas numaralı yazılı soru önergesinin cevap metni ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Kürşad TÜZMEN
Devlet Bakanı

EKLER:
- Soru önergesine cevap metni (2 adet-4 sayfa)

DTM Anlaşmalar Genel Müdürlüğü
İnönü Bulvarı No:36 Emek 06510 Ankara
Telefon: (0 312) 204 79 23 Faks: (0 312) 212 87 41
E-posta: ydmh@dtm.gov.tr Elektronik ağ: www.dtm.gov.tr
Ayrıntılı bilgi için irtibat: B.C. ÇALICIOĞLU D. Başkanı

SORULAR:

1- Bakanlığınız kayıtlarında, yurtdışında taahhüt işleri olan kişi ve şirketlerimizin tam bir dökümü bulunmakta mıdır? Kaç ülkede müteahhitlik işi yapılmaktadır? Yapılan işlerin toplam değeri nedir?

2- Yurtdışında taahhüt işleri olan müteahhitlerimizin ne kadarı bulundukları ülkedeki işlerini tamamlayamamışlardır? Bu ülkeler hangileridir? Hangi ülkede kaç proje yarım kalmıştır? Bu projelerin ihale değeri nedir?

3- Yurtdışında inşaatları olan şirketlerin durumu ile ilgili olarak Bakanlığınızın sürdürmekte olduğu bir çalışma var mıdır?

4- İnşaatların yarım kalma nedeni olarak gösterilen nedenler (yüksek ölçüde fiyat kırılması, yerel şartlara uyum sağlanamaması, bulunulan ülkedeki yasadışı baskılar ve talepler v.b.) Bakanlığınızca araştırılmış mıdır? Hangi sonuca varılmıştır?

5- Yurtdışındaki müteahhitlerimizin haklarını almalarını sağlayacak ve olumsuzluklara karşı yanlarında yer almayı kolaylaştıracak önlemler alınmakta mıdır?

CEVAPLAR:

1- Yurt dışında proje üstlenen müteahhitlik firmalarımızın üstlendikleri projeleri ülkemizde kayıt ettirme gibi bir zorunlulukları olmamakla beraber, Ticaret Müşavirliklerimiz veya Konsolosluklarımızca düzenlenen "İşin Alındığına Dair Belge"ler ve firmalarımızın beyanları çerçevesinde yurt dışında taahhüt işi üstlenen firmalarımızın üstlendikleri projelere ilişkin kayıtlar Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından tutulmaktadır.

Bu çerçevede, Dış Ticaret Müsteşarlığı kayıtlarına göre, müteahhitlik firmalarımız bugüne kadar yurt dışında 63 ülkede toplam 64 milyar ABD Doları tutarında proje üstlenmiştir.

2- Yurt dışında iş üstlenen müteahhitlerimizin tamamlayamadıkları projelere ilişkin Ticaret Müşavirlikleri kanalıyla kapsamlı bir çalışma yapılmış ve şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Yaklaşık 700 Türk müteahhitlik firması bugüne kadar 63 ülkede 3000 projeyle toplam 64 milyar dolarlık iş üstlenmiş olup, 45 firmamız ihale bedeli 3,6 milyar dolar olan 120 projeye çeşitli nedenlerle başlayamamış veya projeyi yarım bırakmıştır.

- Yapılan çalışma sonucu elde edilen rakam, sözleşme imzalandığı halde hiç başlanamayan veya başladıktan sonra yarım kalan işlerin ihale bedelleri olup, projelerin tamamlanan kısımları çıkarıldığında daha küçük bir rakama ulaşılacaktır. Ancak hangi projenin ne kadarlık kısmının yarım bırakıldığı hususunda sağlıklı bilgiler temin edilememiştir.

Konuyla ilgili ayrıntılı tablo aşağıda yer almaktadır:

	ÜLKE	FİRMA SAYISI	YARIM KALAN PROJE SAYISI	YARIM KALAN PROJELERİN İHALE BEDELLERİ (ABD Doları)
1	Romanya	1	1	7.400.000
2	S.Arabistan	1	1	14.666.000
3	İsrail	1	1	43.119.872
4	Fas	2	2	70.119.823
5	Hindistan	0	0	0
6	B.A.E.	0	0	0
7	Tunus	0	0	0
8	Lübnan	0	0	0
9	Kuveyt	4	7	71.853.710
10	Ürdün	0	0	0
11	Rusya Fed.	7	7	342.916.789
12	Mısır	0	0	0
13	Cezayir	0	0	0
14	Pakistan	1	1	430.000.000
15	Bulgaristan	1	1	600.000.000
16	Gürcistan	1	1	62.000.000
17	Libya	22	94	1.870.000.000
18	Suriye	3	3	41.685.125
19	Ürdün	1	1	80.054.847
	TOPLAM	**45**	**120**	**3.633.816.166**

3- 2003/30 sayılı Başbakanlık Genelgesi çerçevesinde, yurt dışı müteahhitlik, mühendislik ve müşavirlik hizmetlerinin eşgüdümü ile Bakanlığımız görevlendirilmiştir. Bu çerçevede, yurt dışı müteahhitlik, müşavirlik ve mühendislik hizmetleri sektörünün kısa vadede gerçek potansiyelini yansıtacak şekilde iş üstlenebilmesi, orta ve uzun vadede ise kapasite ve teknolojisinin daha da geliştirilmesi için gerekli idari, hukuki ve mali düzenlemelerin sonuçlandırılması yönünde yoğun çaba gösterilmektedir.

Yurt dışı müteahhitlik, müşavirlik ve mühendislik hizmetleri sektörü ile ilgili olarak Bakanlığımız tarafından sonuçlandırılan çalışmalar ve halen devam eden çalışmalar aşağıda maddeler halinde yer almaktadır.

Sonuçlandırılan çalışmalar:

1- Yurt Dışı Müteahhitlik, Mühendislik ve Müşavirlik Hizmetleri Koordinasyon Kurulu teşkil edilmiştir.

2- Sektör gelirlerinin ülkemizde vergiden muaf kazançlar arasına alınması yönünde kanuni değişiklik yapılmıştır.

3- Müteahhitlik hizmetleri kapsamında yurt dışında Türk işçisi çalıştırılmasının teşvik edilmesi yönünde kanuni değişiklik yapılmıştır.

4- Eximbank tarafından "Teminat Mektubu Haksız Nakde Çevrilme Sigorta Programı" uygulamaya geçirilmiştir.

5- Teknik müşavirlik firmalarımızın yurt dışındaki faaliyetlerinin devlet yardımları kapsamında desteklenmesi yönünde bir program hayata geçirilmiştir.

Devam eden çalışmalar:

1- Yurt dışı müteahhitlik ve teknik müşavirlik hizmetleri rejimi oluşturulması yönündeki çalışmalar son aşamaya gelmiş bulunmaktadır.

2- Teminat mektubu elde edilmesi sorununun çözümüne yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

3- Yurt dışı müteahhitlik hizmetleri politik risk sigortası programının hayata geçirilmesi yönünde hazırlıklara devam edilmektedir.

4- Türk müteahhitlik firmaları büyük çoğunlukla politik ve ticari riskleri yüksek olan ülkelerde faaliyet göstermektedirler. Faaliyet gösterilen bu ülkelerin iç ve dış dinamikleri ve ülkemiz ile siyasi ilişkilerinde dönem dönem yaşanan olumsuz değişiklikler, sektörün yapısı gereği bu ülkelerde uzun vadeli bir ticari ilişki kurmak zorunda olan müteahhitlik firmalarımızı olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Müteahhitlik firmalarımızın yurt dışında üstlendikleri projeler kapsamında işveren idarelere teminat mektubu vermede karşılaştıkları güçlükler ve politik risk sigortasının olmaması halihazırda sektörün en önemli sorunlarını teşkil etmektedir.

Teminat mektubu sorunun çözülmesi ve buna bağlı olarak politik risk sigortası programının ülkemizde de uygulamaya geçirilmesi durumunda, bir taraftan işveren idarelerin riskin gerçekleşmesi durumunda muhataplarının ilgili Devlet Kurumu yetkilileri olacağı için daha duyarlı hareket etmelerini sağlayacak olması, diğer taraftan firmalarımızın diğer politik risklerinin (hak ediş ödemesi yapılamaması, para transferinin önlenmesi, el koyma, millileştirme) kapsam dahiline alınması suretiyle firma üzerindeki diğer risklerin de devredilmesi sağlanacak ve bu çerçevede firmalarımızın yurt dışındaki rekabet güçleri artacağı gibi üstlenilen projelerin yarım kalma olasılığı da azalacaktır.

5- Yukarıda da belirtildiği üzere, yurt dışı müteahhitlik hizmetleri sektörünün en önemli sorunu olan teminat mektubu elde edilmesi sorununun çözümü ve politik risk sigortasının uygulamaya geçirilmesi amacıyla, Dış Ticaret Müsteşarlığının koordinasyonunda, ilgili kamu ve özel sektör kuruluşlarımızın da katılımıyla çalışmalara devam edilmektedir.

Öte yandan, teminat mektubu ve politik risk sigortası da dahil olmak üzere, yurt dışı müteahhitlik hizmetleri sektörünün temel sorunlarının çözümü ve sektörün teknolojik düzey ve kapasite açısından uluslararası düzeyde en ileri ülkeler arasında yer almasını

sağlayacak yeni bir atılım yapabilmesi için sektörün hukuki ve idari açıdan yeniden yapılanması gerekmektedir.

Bu çerçevede, sektörün yeniden tanımlanması, yetki ve sorumlulukların belirlenmesi, mevzuat bütünlüğü ve uyumunun sağlanması, stratejik hedef ve programların belirlenmesi ve uygulanması, Hizmet Ticareti Konseyi oluşturulması, özel sektörde yeni bir kamusal alan oluşturulması ve firma kategorizasyonu ile ilgili düzenlemelerin yapılması amacıyla "Yurt Dışı Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Rejimi" oluşturulmasına karar verilmiştir.

Bu kapsamda, ilgili kamu ve özel sektör kuruluşlarının da görüşleri alınmak suretiyle hazırlanan rejim taslağı nihai hale getirilerek Bakanlar Kuruluna sevk edilme aşamasına gelmiştir.